

Տ. ՊԱՐԳԵՎ ԱՐՔԵՂԻՍԿՈՊՈՍ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆԻ ՔԱՐՈՋԸ՝ ԽՈՍՎԱԾ Ս. ԷԶՄԻԱՇՆԻ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ (29 հունիսի 2003 թ.)

*«զՈւխտն հարցն մերոց հաստարար եւ անսասան
պահեաւ եւ տարածեաւ զայն ի վերայ մեր,
եւ ի վերայ սերնդոց մերոց»:
(Ժամագիրք)*

«Յանուն Տօր եւ Որդոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն»:

Որքան մեծ է պատիվը և որքան մեծ է ուրախությունը հայ մարդու, որը կարող է գալ այսպեղ Մայր Աթոռ և այսպեղից իր աղոթքը բարձրացնել առ Աստված: Որքան մեծ է մեր բերկրանքը, Ձերդ Սրբություն, որ այսօր Արցախից մենք ուխտավորաբար եկել ենք այստեղ և մեր Ուխտի Պատարագն ենք մատուցում այս Ս. Խորանի վրա: Մեր խորին երախտագիտությունը Ձեզ, Ձերդ Սրբություն, որ բոլոր թեմերին, նաև մեր թեմին այս ցնծալից և նվիրական առիթը ընծայվեց:

Ով Ամենակալ Տեր, «Զուխտն հարցն մերոց հաստարար եւ անսասան պահեաւ եւ տարածեաւ զայն ի վերայ մեր, եւ ի վերայ սերնդոց մերոց»: Հրեա ժողովուրդն անդադար դիմում էր Աստծուն՝ ասելով. «Դու, Տեր Աստված, ուխտ արիր՝ Աբրահամի, Հակոբի, Իսահակի հետ: Մենք նրա սերունդն ենք, շարունակիր այդ ուխտը պահել նաև մեզ հետ»:

Այսօր մեզ՝ հայերիս համար, առավելապես արցախահայերիս համար, խիստ կարևոր և արդիական են այս խոսքերը: Առաջին դարում հայոց Աբգար թագավորն ընդունեց քրիստոնեությունը, մինչդեռ իր որդին հակառակն արեց: 301 թ. Մենն Տրդատը քրիստոնեությունը հայոց աշխարհում պետական կրոն հռչակեց: Մի գիտուն, իմաստուն թագավոր, պետական այր, խիզախ հրամանատար, լավ դիվանագետ, և այդ պահին իր կողքին ունենալով զորեղ հռոմեական կայսրություն, պարսկական կայսրություն, որոնցում քրիստոնեությունը հալածվում էր, և հանկարծ այս պետական այրը, կարծես թե ի հակառակ այս երկու պետությունների, հռչակում է քրիստոնեությունը Հայաստանում որպես միակ և պաշտոնական հավատ: Ի՞նչ է, քաղաքական տրամաբանություն չունե՞ր մեր Տրդատ թագավորը, ինչո՞ւ էր նման քայլի գնում հայոց արքան: Եթե աշխարհիկ ձևով տրամաբանենք՝ այո՛, իսկ եթե հոգևոր փեսանկյունից նայենք՝ ո՛չ:

Տրդատ թագավորը գնաց այս քայլին, որովհետև ապաշխարեց, հավատքի եկավ: Լուսավորչի աղոթքների շնորհիվ հրաշքներ տեղի ունեցան, և Տրդատ թագավորը ճաշակեց թագավորների թագավորի գերագույն զորությունը, ամենագորեղ ուժը և համարձակորեն հռչակեց ու հայտարարեց, որ այս է ճշմարիտ հավատքը: Եվ իր հոգու այս խիզախ քայլը դարձավ ուխտը հայ ազգի, հայ պետականության, Հայ Եկեղեցու և Աստծո միջև: Եվ մենք, որպես Լուսավորչի և Տրդատի զավակներ, այսօր այս Սուրբ Խորանից մեր աղոթքն ենք բարձրացնում առ Աստված, որ Տերն այդ նույն ուխտը հաստարար պահի մեր օրերում, անսասան պահի նաև եկող սերունդների վրա, որպեսզի մինչև աշխարհի ավարտը ողջ հայ ազգն

իր բոլոր սերունդներով մնա հասարակություն իր հավատքի վրա, իր հայրերի ուխտի վրա, որ
մեր հայրերը՝ պետական և հոգևոր այրերը կնքել են Աստուծո հետ:

1930-ական թվականներից մինչև 1989 թ. Արցախի աշխարհը հալածվում էր կրոնական-տեսանկյունից, այսօր բարեբախտաբար ունենք այնպեղ հալածվող, ունենք թեմ, ունենք անկախ հանրապետություն, մեր հարազատ հայեցի իշխանություն, որտեղ մենք կարող ենք վերանորոգել մեր ուխտը, բայց մենք այսօր եկել ենք այստեղ մեր ծննդավայրը, մեր հոգևոր տունը, որովհետև ամեն մի հայ ծնվում է այս մկրտության ավագանից: Սա է մեր հոգևոր արգանդն ամեն մի հայի համար: Սա ամենայն հայոց տունն է, գահանիստ տունն է, և մենք բոլորս եկել ենք այստեղ այսօր վկայակոչելու ի դեմս ձեզ բոլորիդ, Աստուծո առջև, Հայրաբոլորս եկել ենք այստեղ այսօր վկայակոչելու ի դեմս ձեզ ենք, հայ քրիստոնյա ենք և այդպիսին էլ պետքի առջև, եկել ենք ասելու, որ մենք հայ ենք, հայ քրիստոնյա ենք և այդպիսին էլ կմնանք Արցախի աշխարհում: Նաև եկել ենք ծնրադրելու այստեղ և ասելու, որ մենք հալածված ենք Արցախյան հակամարտության ընթացքում, հոգևոր գավազներն ենք Հայրապետի ուխտին հոգն ենք Հայ Առաքելական Եկեղեցու, հոգևոր գավազներն ենք Հայրապետի ուխտին հոգն ենք այստեղ ավելի նորոգելու, ավելի գորացնելու, որպեսզի մեր հալածվող վայելելով վայելի և լուսավորի մեր փրկության, մեր խաղաղության ճանապարհը դարձնելով:

Մենք եկել ենք այս հոբելյանական փարին շնորհավորելու Ամենայն Հայոց Հայրապետի, քանզի մեր Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի հոբելյանն է։ Վեհափառ Տեր, արցախահայոց հոփից ընդունեք մեր ջերմագին շնորհավորանքները, ընդունեք մեր աղոթքները Ձերդ Սրբության արևշափության, քաջառողջության և բազմամյա հոգևոր գորել ծառայության համար՝ ի փառս Աստծո և ի վայելելումն ազգիս հայոց։ Թող Աստված միշտ շնն և անսասան պահի Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածինը, քանզի դրանով ենք ուրախ, դրանով ենք հպարտ և դրանով էլ պիտի փրկվենք։

Այս հոգևոր օրրանից, որպետից ծնվել ենք, սրանով էլ պիտի գնանք դեպի հավերժություն, որովհետև դեպի երկինք տանող այս ճանապարհը հարթեցին առաքյալները, Գրիգոր Լուսավորիչը և մեր հայոց թագավոր Տրդատը, որ ինքը սրա հիմքի մեջ դրեց յոթ քար, որ բերեց Արարատ լեռից և իր ազնիվ փրկին մեր հայոց թագուհին իր փեշերով քարերը բերեց և թափեց այս եկեղեցու հիմքում: Թող Տերը միշտ անսասան պահի Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածինը, նրա գահակալին, մեր միաբանությունը և խաղաղություն պարգևի մեր հայոց աշխարհին, և մենք էլ այսպետից վերադառնանք Արցախի աշխարհ ոգևորված՝ սրանալով Մայր Աթոռի օրհնությունը, նրա զորությունը և Վեհապառ Նայրապետի ամենաբարի մաղթանքները և հայրական իր օրհնությունը: Եվ իհարկե, ինչպես նշեց մեր սիրելի Նայր Արշակը, պահն է, որ մենք այսօր մի պահ հիշենք, թե սա բոլոր Նայրապետների հոբելյանն է և տունը:

Մենք մեր սրբերում նաև այսօր աղոթք բարձրացնենք առ Աստված հանուն Գարեգին Ա Նայրապետի հոգու լուսավորության, մեր լուսահոգի Գարեգին Ա Կաթողիկոսի, որ ճիշտ 4 տարի առաջ հանգավ ի Քրիստոս, և իր հետ մեկտեղ թող Աստված մեր բոլոր Նայրապետների հոգին լուսավորի, որոնք այնքան աղոթք, ամոռջություն և ջանք չեն խնայել մեր Եկեղեցու՝ պայծառության համար, մեր ազգի բարգավաճման համար և մեր հայրենիքի շինության համար: Թող մեր Լուսավորչի, Տրդատ Թագավորի բարեխոսությունը հավեր լինեն Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի հետ, նրա գահակալի, մեր իշխանության, մեր հավաքավոր ժողովրդի, մեր զինվորների հետ և գալիք բոլոր ապագա սերունդների հետ, մինչև որ ազգովի արժանի դառնանք փրկության և բոլոր տեսակի նվաճումների: